

نظریه‌های مشاورهٔ مدرسه برای
قرن بیست و یکم

فهرست مطالب

پیشگفتار	۷
سخن مترجم	۱۱
مقدمه	۱۳
درباره نویسندگان	۲۰

بخش اول ماهیت مشاوره مدرسه

ماهیت مشاوره حرفه‌ای مدرسه: نیاز به نظریه	۲۳
تاریخچه عمومی و چارچوب‌های نظری مشاوره مدرسه	۳۸
چالش‌ها و مسئولیت‌های سازمانی، نهادی و سیاسی مشاوره حرفه‌ای مدرسه	۵۵

بخش دوم نظریه‌های کلاسیک مشاوره مدرسه

مشاوره مدرسه فردمحور	۴
مشاوره مدرسه آدلری	۵
درمان شناختی-رفتاری در مدارس	۱۶۵
مشاوره مبتنی بر نتایج	۲۰۳
مشاوره مدرسه از دیدگاه وجودی	۲۴۷
مشاوره مدرسه راه‌حل محور	۲۸۵

بخش سوم فرانظریه‌های مشاوره مدرسه

مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها	۳۲۹
مشاوره مدرسه مبتنی بر رویکرد بوم‌شناختی	۳۷۵
رویکرد حمایت درون‌محیطی از دانش‌آموز در مشاوره مدرسه	۴۱۵

بخش چهارم نظارت بر مشاوران مدرسه

مدل افتراقی برای نظارت بر مشاوره مدرسه	۴۶۰
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	۴۹۱
واژه‌نامه فارسی به انگلیسی	۴۹۴

یکی از ارکان مهم زندگی انسان و به قول رولو می یکی از وجوه انسان، با دیگران بودن است. با دیگران بودن در فضای مدرسه رخ می دهد اما در این بین چگونگی باهم بودن مهم است و اگر قرار باشد منجر به رشد و تکامل شود، لازم است برنامه‌هایی برای رشد با هم بودن انسان و به عبارت دیگر «علاقه اجتماعی» طراحی شود. این برنامه‌ها هرچقدر عالمانه‌تر و مبتنی بر یافته‌های اصیل روانشناسی و مشاوره باشند می‌توانند موثرتر عمل کنند. امروزه نیاز به برنامه‌های جامع رشدی در مدرسه بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود.

متأسفانه تمرکز بیش از اندازه بر جنبه آموزشی مدرسه توسط والدین و مربیان باعث مغفول ماندن وجه اجتماعی و سلامتی‌بخش مدرسه شده است. این بی‌توجهی خطر از بین رفتن سلامتی به ویژه سلامت روانی را در نسل حاضر افزایش داده است. سلامت روان که از دیدگاه سازمان بهداشت جهانی به بهزیستی روانشناختی یا سرحالی روانشناختی تعبیر می‌شود نیازمند برنامه‌ها و مداخلات هوشمندانه توسط آموزش است.

در صورتی که این مداخلات هوشمندانه و عالمانه باشد در کنار آموزش به تکامل انسان‌هایی نرمال و غنی شده از رشد اجتماعی منجر می‌شود که در جنبه‌های مختلف تحصیلی- شغلی، خانوادگی، اجتماعی، اخلاقی، عاطفی و... موفق عمل می‌کنند. به قول افلاطون رشد متعادل همه جانبه رخ خواهد داد. در غیر این صورت خروجی‌های مدرسه با رشد مکانیکی و صرفاً عقلی به موجوداتی خارج از مسیر شور زیستن تبدیل می‌شوند که در بهترین وضعیت یک ربات هدفمند خواهند بود. برای این منظور در هر نوع کمک به رشد همه‌جانبه، مشاوره مدرسه نقشی اساسی و بنیادین دارد.

مشاوره مدرسه حوزه‌ای وسیع و کارآمد از مشاوره را شامل می‌شود که به نوبه خود اگر عالمانه به آن دقت شود و از اصول علمی ناب و یافته‌های تجربی بهره‌مند

شود می‌تواند تاثیر بسزایی را بر رشد و سلامت روان دانش‌آموزان بر جای بگذارد. این تاثیرات از آنجایی که مدرسه باید محیطی را جهت رشد روانی-اجتماعی دانش‌آموزان فراهم کند، اهمیت دارند. چنانچه مدرسه صرفاً به انتقال دانسته‌ها به دانش‌آموزان بپردازد خود را تهی از امکانات رشدی کرده است. دانش‌آموزان مهم‌ترین سال‌های رشد و تکامل خود را در مدرسه سپری می‌کنند و چنانچه ابعاد مختلف رشدی دانش‌آموزان از رشد متعادل و مناسبی برخوردار باشند، آنها در مسیر بهبود سلامت روان قرار خواهند گرفت.

بدون شک اگر بنا باشد این محیط به فرصتی برای رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان منجر شود، باید از پرداختن صرف به معلومات خودداری شود. نقش اساسی مدرسه در فرایند تکامل و تربیت، کمک به رشد همه‌جانبه است به گونه‌ای که دانش‌آموزان به عنوان خروجی‌های این نظام آموزشی فارغ از تخصصی که خواهند داشت، بتوانند با حفظ و ارتقای سلامت روان خود، هم خودشان از زندگی بهره‌مند شوند و هم برای هم‌نوعان و جامعه مفید باشند. مشاوران مدرسه باید توجه کنند که نسل امروز براساس اینکه مشاوره و مشاور را در مدرسه شناخته است با نسل قبلی متفاوت است. نسل حاضر با شناختی که از مشاور پیدا کرده در آینده اگر در جنبه‌های مختلف زیستن خودش با مشکل مواجه شود مشاور را می‌شناسد و می‌تواند از او کمک بگیرد.

البته خطر اینجاست که اگر تأثیر مشاوره مناسب و سالم نباشد نسل امروز و شهروند فردا سراغ مشاور نخواهند رفت و این امر منجر به افزایش مشکلاتش خواهد شد. ایجاد تأثیرات مثبت نسبت به مشاوره و مشاور در ذهن دانش‌آموزان اصلی‌ترین وظیفه مشاور مدرسه است در کنار اینکه با استفاده از یافته‌های علمی به اساسی از فرایند تعلیم و تربیت تبدیل شود.

مشاوران مدرسه باید بدانند آنها در کنار سایر ارکان مدرسه در رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان مسئولیت خطیری بر عهده دارند. آنان نقش مشاوره را برعهده دارند که انجام درست آن علم و آگاهی از مبانی مشاوره مدرسه است. کتاب حاضر در بین کتاب‌های موجود بی‌نظیر است. این کتاب یک چارچوب جامع از مشاوره مدرسه را در اختیار مشاوران مدرسه قرار می‌دهد. ابتدا ماهیت و مفاهیم را مطرح کرده و در اصلی‌ترین فصول به‌طور عمیق نظریه‌های مشاوره و کاربرد آنها را به‌صورت مفهومی

تبيين می‌کند. نویسندگان کتاب حاضر تلاش کرده‌اند اثری جامع و کم نظیر را عرضه کنند. همچنین ترجمه ساده و روان مترجم استفاده ساده از این کتاب را میسر کرده است. امیدوارم مشاوران مدارس با استفاده از این کتاب به غنای فعالیت خود بیافزایند.

دکتر علی محمد نظری

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شاهرود

زمستان ۱۴۰۰

در قرن حاضر با توجه به پیچیدگی‌ها و مشکلات زندگی مدرن و همچنین تخصصی شدن بسیاری از کارها، خدمات مشاوره‌ای از جایگاه مهمی برخوردار است. محققان همواره بر اهمیت و ضرورت استفاده از خدمات مشاوره در حوزه‌های مختلف تحصیلی، شغلی و روان‌شناختی به ویژه برای دانش‌آموزان تاکید کرده و اثربخشی این خدمات را مورد تأیید قرار داده‌اند. خدمات راهنمایی و مشاوره مدارس یکی از ویژگی‌های آموزش و پرورش مدرن محسوب می‌شود. توسعه کمی و کیفی خدمات راهنمایی و مشاوره در مدارس با توجه به وجود و ظهور آسیب‌های اجتماعی جدید و همچنین ضرورت تأمین و بهبود سلامت روان دانش‌آموزان، امری ضروری و حیاتی شناخته می‌شود. با توجه به گسترده بودن نیازهای بهداشت روانی دانش‌آموزان و محدود بودن دسترسی به خدمات مشاوره‌ای، حرفه مشاوره مدرسه می‌تواند فرصتی ویژه برای دانش‌آموزان و والدین آنها باشد تا از این خدمات استفاده کنند. مشاور مدرسه از دو جهت می‌تواند نقش و جایگاه بسیار مهمی در تجارب آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان داشته باشد. نخست از این جهت که می‌تواند به ارتقای سلامت روانی دانش‌آموزان کمک کند و با ایجاد رابطه‌ی حسنه توأم با اعتماد، فرصتی برای دانش‌آموزان مشکل‌دار فراهم سازد تا آنها بتوانند مسائل و مشکلاتشان را مطرح کنند و دوم این که دانش‌آموزان نخستین بار به واسطه مشاور مدرسه با حرفه‌های یاورانه، به‌ویژه خدمات مشاوره، آشنا می‌شوند و این آشنایی می‌تواند به نوعی آنها را تشویق کند تا در آینده نیز در ارتباط با انواع مسائل در دوره‌های مختلف زندگی‌شان از خدمات مشاوره استفاده کنند. از این رو مشاور مدرسه می‌تواند یکی از برجسته‌ترین افراد تأثیرگذار در زندگی دانش‌آموزان باشد. لازمه این کار وجود مشاوران مدرسه توانمند و کارآمد است که به‌طور پیوسته به دنبال ارتقاء دانش و توانایی‌های خودشان هستند.

یکی از ویژگی‌های مهم مشاوران کارآمد مدرسه آشنایی آنان با نظریه‌های مشاوره می‌باشد. مشاوران کارآمد با درک عمیق نظریه‌های مشاوره و مفاهیم موجود در این نظریه‌ها، میزان اثربخشی‌شان در فرایند مشاوره را افزایش می‌دهند. در این بین مشاوران مدرسه به دلیل چالش‌هایی که در محیط مدرسه با آن مواجه هستند (پرخاشگری، افت تحصیلی، بی و بدسرپرستی، قلدری، فرار از مدرسه، ترک تحصیل، تهدیدات فضای مجازی و...)، در تعامل با دانش‌آموزان مسئولیتی دوجندان دارند و باید مفاهیم نظریه‌ها را متناسب با شرایط رشدی، فرهنگی، نژادی و زبانی آنها به‌کار بگیرند. امتیاز ویژه کتاب حاضر در این است که نحوه کاربرد مفاهیم نظریه‌های مشاوره ارائه شده در اینجا در محیط مدرسه را همراه با ارائه مطالعه موردی توضیح داده است. حتی در برخی موارد از خواننده می‌خواهد که به دوران دانش‌آموزی خودش در مقاطع مختلف بازگشته و به پرسش‌های ارائه شده پاسخ و تمرین‌های خواسته شده را انجام دهد. نویسندگان اثر نیز از جمله افرادی هستند که سال‌ها در حوزه مشاوره مدرسه به مطالعه و پژوهش پرداخته و چندین اثر ارزشمند در این حوزه از آنها به چاپ رسیده است. امید است ترجمه و ارائه چنین کتاب‌هایی در درجه اول، راهنمایی باشد برای مشاوران مدرسه در ارائه خدمات باکیفیت مشاوره به دانش‌آموزان و در درجه دوم، به نظریه‌پردازی و تألیف آثار ارزشمند در حوزه مشاوره مدرسه متناسب با زیست بوم تحصیلی و فرهنگی کشورمان کمک کند. قطعاً ترجمه حاضر خالی از نقص نیست و امید است شما خوانندگان عزیز با ارسال پیشنهادات و راهنمایی‌های خودتان به آدرس azimi.dariush70@gmail.com به رفع این موارد در ویراست‌های بعدی کمک کنید. در پایان از انتشارات ارجمند به دلیل فراهم‌سازی زمینه چاپ این کتاب کمال تشکر و قدردانی را دارم.

داریوش عظیمی

زمستان ۱۴۰۰

در مجموع، ما، کولت و متیو^۱، بیش از ۴۰ سال است که مشغول آموزش نظریه‌های مشاوره هستیم. ما بارها درباره نگرانی‌های خود با هم صحبت کرده‌ایم: ما درباره موضوعاتی از قبیل محدودیت‌های موجود در آموزش نظریه‌ها و این که چگونه افرادی که تمایل به کار با کودکان دارند به تنهایی رها می‌شوند تا نظریه‌ها را در چارچوب یک شیوه مناسب رشدی تفسیر کنند، بحث می‌کنیم. من (کولت) به دانشجویانم می‌گویم که یادگیری نظریه‌ها با استفاده از الگوی افراد بزرگسال (مراجعاتی در سطح رشدی خودشان) برای آنها آسان‌تر خواهد بود و این که آنها یاد خواهند گرفت تا زمانی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، آن مفاهیم را با سایر سطوح رشدی هماهنگ سازند. با این حال، ما به وفور می‌بینیم فرض این که آنها به خودی خود این موضوع را کشف خواهند کرد، با خطر سوء‌یادگیری همراه است - به این معنی که فرضیات نادرست درباره رشد یا درک نادرست از نظریه‌ها منجر به مداخلات مشاوره‌ای نامفهوم می‌گردد. به نظر می‌رسد که در برنامه‌های فشرده و معتبر ۲ یا ۳ ساله تحصیلات تکمیلی CACREP، هیچ جایی برای کلاسی دیگر که مربوط به نظریه‌ها باشد وجود ندارد، اما جایی برای کتاب دیگر است - این کتاب - به مشاوران مدرسه و سایر افرادی که با کودکان کار می‌کنند، کمک می‌کند تا نظریه را در چارچوب مفهوم پردازی‌های مناسب رشدی تفسیر کنند.

به‌طور کلی، نظریه‌ها برای توصیف یک پدیده برای اهداف روشن‌سازی یا پیش‌بینی به‌کار گرفته می‌شوند. به این ترتیب، یک نظریه می‌تواند به فرد در درک ویژگی‌های یک واقعه یا پدیده و پیش‌بینی احتمال آشکار شدن این ویژگی‌ها به این شیوه و تحت شرایط مشابه در آینده، کمک کند. نظریه‌های درمانی به‌طور کلی و نظریه‌های مشاوره به‌طور ویژه شامل پیش‌فرض‌هایی درباره ماهیت انسان، بهبودی و

^۱ Colette and Matthew

آسیب، انگیزش و تغییر و اثربخشی مداخله می‌باشند. به بیان ساده، نظریه‌های مشاوره نشان‌دهنده آن هستند که چنانچه مشاور مراجع را با فنون یا شرایط خاص مواجه سازد، مراجع پیامدهای درمانی متفاوتی را تجربه خواهد کرد و امیدوار به بهبود خواهد بود. با وجود این که بسیاری از این پیش‌فرض‌های مرتبط با نظریه‌های عمومی مشاوره برای مشاوران مدرسه قابلیت کاربردی دارد، اما این متخصصان آموزش و پرورش نیز باید نحوه ارتباط یا عدم ارتباط هر یک از این نظریه‌ها با عوامل بومی در محیط‌های آموزشی را در نظر بگیرند.

مشاوران حرفه‌ای مدرسه، انواع مختلفی از مولفه‌ها را در محیط‌های یادگیری بسیار پیچیده و متنوع به کار می‌گیرند. با وجود این که نیاز به نظریه‌های مشاوره ویژه محیط‌های آموزشی (مدارس) مشهود است، اما عدم وجود چنین نظریه‌هایی یا عدم توسعه آنها در ادبیات و آموزش حرفه‌ای عجیب به نظر می‌رسد. در عوض، همان‌طور که در بالا مورد اشاره قرار گرفت، آنچه اغلب اتفاق می‌افتد این است که نظریه‌های کلاسیک مشاوره آموزش داده می‌شود و از دانشجویان و درمانگران جدید انتظار می‌رود که ارتباط و کاربرد این نظریه‌ها را کشف کنند. با توجه به پیچیدگی محیط مدرسه و چالش‌های پیش‌روی مشاوران مدرسه (نگرانی‌های مربوط به بهداشت روانی دانش‌آموزان، خشونت، خودزنی^۱، شکست تحصیلی، عدم تصمیم‌گیری شغلی، ترس و غیره)، جای تعجب نیست که بسیاری از مشاوران مدرسه به سرعت نظریه‌های رسمی را نادیده می‌گیرند.

در غیاب نظریه، مشاوره مدرسه عملی واکنشی است و غیرنظری به نظر می‌رسد. در واقع، زبان تئوری در عمل گم می‌شود؛ مشاور مدرسه می‌داند که چه کار می‌کند اما نمی‌تواند اسم آن را بیان کند. این مسأله از بسیاری از جهات مشکل‌ساز است. هم‌زمان با توضیح مشاور درباره کار خود، افراد مسئول بزرگسال (والدین، معلمان، مدیران) ممکن است اصطلاحات نظری را درک نکنند اما وقتی مشاور بتواند دلیل انجام مداخله یا ارائه توصیه را به روشنی بیان کند، آنها اعتماد و شایستگی مشاور را درک می‌کنند؛ زبانی که توسط مشاور به کار گرفته می‌شود، بیان‌کننده فرماندهی این حرفه است. نظریه، پژوهش و بهترین روش را شکل می‌دهد، پژوهش و بهترین روش، طرح

اجرائی را شکل می‌دهد و تمام آنها، افراد مسئول را آموزش می‌دهند، طوری که وقتی از مشاوران پرسیده می‌شود «چرا به آن شیوه عمل کردی؟» یا «چرا این گونه فکر می‌کنید؟» آنها به لحاظ حرفه‌ای پاسخ مناسبی را ارائه دهند. اعتماد به بهترین شیوه عملکردی و شایستگی در ارائه، همگی با فرماندهی نظریه‌ای شروع می‌شوند که انتخاب‌های بالینی/آموزشی را شکل می‌دهند.

در واقع، یکی از منابع الهام‌بخش برای تدوین این کتاب، همایش مشاوره مدرسه مبتنی بر شواهد¹ بود. این همایش با برجسته نمودن بهترین شیوه عملکردی و پژوهش، جایی بود که در آن بین مریان مشاور درباره کمبود منابعی که نظریه‌های کارآمد و به لحاظ رشدی، مناسب، را فراهم می‌سازند و تقویت بیشتر رابطه نظریه-پژوهش-بهترین شیوه عملکردی بحث و گفت‌وگو شکل گرفت. مشاوران مدرسه مشارکت‌کننده در این بحث، تمایل خود را برای تدوین منبعی که فراهم‌کننده پایه و اساس این زنجیره (نظریه-پژوهش-بهترین شیوه عملکرد) باشد، اعلام کردند.

با این پیش‌زمینه ما به‌عنوان نویسندگان این اثر تصمیم گرفتیم تا در یک گفت‌وگو درباره نظریه‌ها مشارکت کنیم و به این طریق مشاوران مدرسه را به بحث درباره آنچه به کار ما با دانش‌آموزان و سایر افراد مسئول (والدین، معلمان، مدیران) شکل می‌دهد، سوق دهیم. این کتاب قصد ندارد تا به بهبود مشاوران مدرسه بپردازد، گویی آنها در درک نظریه‌های مشاوره به نحوی کمبود دارند. بلکه، هدف این است تا مشاوره به‌طور جدی در کانون توجه مدارس قرار بگیرد، زیرا دانش‌آموزان در تمام مقاطع تحصیلی شایسته متخصصانی هستند که نسبت به شیوه‌های شکل‌دهی نظریه به برنامه‌ها، برنامه آموزشی رشدی و مشاوره آنها، ارزیابی و درک عمیقی داشته باشند. این اثر تحت تاثیر تجارب حرفه‌ای ما به‌عنوان مریان دانش‌آموختگان مشاوره مدرسه، نظارت بر دانش‌آموختگان این رشته، مشورت با مشاوران کارآزموده مدرسه، مطالعه ادبیات پژوهشی و بازشناسی ضرورت تکریم و تقویت زندگی حرفه‌ای مشاوران مدرسه تدوین شده است.

همچنین، مهم است که ما موضع خود را در رابطه با کاربرد نظریه در حرفه مشاوره مدرسه مشخص کنیم. هدف ما ترجیح و برتری دادن یکی از نظریه‌ها یا

مجموعه‌ای از نظریه‌ها به‌عنوان نظریه بهتر یا کاربردی‌تر بر نظریه یا نظریه‌های دیگر نیست. نظریه‌های منتخب ارائه‌شده در این کتاب نظریه‌هایی هستند که برای بسیاری از مشاوران مدرسه جذابیت دارند؛ همچنان که با رشد نظریه‌های جدید، ما از انجام پژوهش‌های مشابه در زمینه کاربرد آنها در مدارس استقبال می‌کنیم. ما همچنین قصد داریم بر این نکته تاکید کنیم که ما توصیه نمی‌کنیم مشاوران التقاط‌گرایی نظری¹ را در پیش بگیرند، همچنان که این موضوع در عبارت «من فقط کاری را انجام می‌دهم که موثر واقع می‌شود» انعکاس یافته است. آنچه ما توصیه می‌کنیم و به‌عنوان هدف این کتاب بر آن تاکید داریم این است که مشاوران مدرسه به منظور پیدا کردن نظریه مناسب خود (نظریه‌ای که منطبق با نحوه درک آنها از زندگی و نحوه ایجاد تغییر)، هر یک از نظریه‌ها را مورد بررسی قرار دهند- نظریه انتخابی مشاوران، منعکس‌کننده باورهای آنان است. سپس، مشاور با استفاده از این نظریه انتخابی می‌تواند فعالیت مشاوره‌ای با دانش‌آموزان و برنامه مشاوره مدرسه مبتنی بر یک پایه محکم را شکل بدهد.

مدل ملی ASCA یک چارچوب نظری مرتبط با آنچه مشاوران مدرسه انتظار دارند انجام دهند، نه آنچه محدود به آن هستند، را فراهم می‌سازد و فصول مختلف این کتاب دیدگاه‌های نظری مختلف را درباره نحوه توجه مشاوران مدرسه به پیشرفت تحصیلی، شغلی، و فردی / اجتماعی تمام دانش‌آموزان ارائه می‌دهد. با این حال، توجه به این نکته مهم است که هم‌زمان با معرفی مدل ملی به‌عنوان الگویی برای درک آنچه مشاوران مدرسه انجام می‌دهند از سوی ASCA، این مدل منطقی، شکل یا فرم برنامه‌ها و خدمات را دیکته نمی‌کند. نویسندگانی که در تدوین این اثر مشارکت داشتند چنین تصویری را ندارند که خواننده مدل ملی را پیاده‌سازی کرده است، و لذا تعدادی از این نویسندگان تصمیم گرفتند تا دیدگاه خود را بدون این که به‌طور صریح به مدل ملی بپردازند، مطرح کنند. ما از این تصمیم حمایت کردیم تا نویسندگان برای کشف تمام راه‌هایی که نظریه مشاوره در قالب عمل مشاوره مدرسه به زندگی روح می‌بخشد، از آزادی کامل برخوردار باشند.

ما به‌عنوان ویراستاران این اثر می‌خواستیم متخصصان هر یک از نظریه‌های مورد

1 theoretical eclecticism

اشاره در اینجا را مشخص سازیم، هر چند دیدگاه آنها بر خلاف تفسیرهای ما از هر یک از این سیستم‌های پیچیده باشد. از هر نویسنده به صورت ویژه برای مشارکت در این کتاب دعوت به عمل آمده بود، زیرا او به عنوان فرماندهی آن نظریه شناخته می‌شود. هر نویسنده دیدگاه منحصر به فرد خود را بر اساس عملکرد و آثار نوشتاری خودش در ارتباط با آن نظریه بیان نموده است، و ما از این جهت قدردان هر یک از آنها هستیم. در این کتاب، هر فصل از یک ساختار انعطاف‌پذیر طراحی شده پیروی می‌کند تا خوانندگان بتوانند نظریه‌ها را با یکدیگر مقایسه کرده و آنها را مورد ارزیابی قرار دهند، اما به طور هم‌زمان این انعطاف‌پذیری را در اختیار نویسندگان قرار می‌دهد تا نظریه مربوطه را به بهترین شکل ارائه دهند. هر فصل با مروری بر تاریخچه و رشد نظریه و نحوه کمک آن نظریه به رشد دانش آموز آغاز می‌شود، سپس دورنمای کلی نحوه کاربرد آن نظریه برای کودکان (مقطع ابتدایی) و نوجوانان (مقطع متوسطه اول و دوم) ارائه می‌شود.

ما این کتاب را با بخشی درباره زمینه مشاوره مدرسه، ارائه مبانی مربوط به نقش نظریه، تاریخچه مشاوره مدرسه و چارچوب‌های نظری و همچنین چالش‌های سازمانی، نهادی و سیاسی موجود در برابر حرفه مشاوره مدرسه شروع می‌کنیم. سپس بزرگ‌ترین بخش کتاب شامل شش نظریه (مراجع محور، آدلری، شناختی- رفتاری، واقعیت‌درمانی، وجودگرایی و راه‌حل محور) برگرفته شده از نظریه‌های سنتی مشاوره است و در زمینه مشاوره مدرسه به کار گرفته شده است. در ادامه، سه فرآیند شامل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها، مشاوره مدرسه بوم‌شناختی و رویکرد مشاوره‌ای حمایت درون‌محیطی از دانش آموز ارائه شده است. در نهایت، نظریه نظارتی ویژه مشاوره مدرسه ارائه شده است، به طوری که ناظران مشاوره مدرسه با استفاده از این کتاب خواهند توانست به بهبود درک کارآموزان جدید مشاوره از نظریه کمک کرده و همچنین عملکرد آنها را با استفاده از مدل نظارتی مورد حمایت قرار خواهند داد.

به عنوان نکته پایانی، یکی از نویسندگان فصل، نوشته‌های خود را به منظور دریافت بازخورد برای یکی از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد ارسال کرد و پاسخ زیر را دریافت کرد. اگرچه این پاسخ طولانی است، اما نشان‌دهنده میزان اشتیاق کارآموزان مشاوره مدرسه در جستجوی راهی برای ایجاد نظریه‌های مرتبط با فعالیت خود هستند:

من مطمئن نیستم که اثر منتشر شده چه مدت طول خواهد کشید تا جایگاه خود را بین جامعه مشاوره پیدا کند اما امیدوارم در سریع‌ترین زمان ممکن امکان دسترسی به نوشته‌های این فصل فراهم شود، بنابراین برخی مکالمات واقعی درباره وجودگرایی می‌تواند ابزاری برای شروع کار افراد جوان باشد... من نمی‌توانم کمکی کنم اما به این فکر کنید که چقدر عالی خواهد بود اگر گروهی از مشاوران مدرسه در اتاق دبیران درباره این که چگونه اضطراب سرگیجه زندگی نامیده می‌شود و چگونه آزادی تهدیدآمیز است، با یکدیگر به گفت‌وگو بشینند.

هم‌چنان که مشغول خواندن نوشته‌ها بودم، خوشحال بودم از این که می‌دیدم شما بر عمیق بودن رویکرد وجودگرایی تاکید دارید. با اینکه وقتی افراد درباره کلماتی مانند تنهایی، مرگ، بی‌معنایی و آزادی مطالعه می‌کنند، تمام آنها در یک جمله به صورت ناخوشایند به نظر می‌رسند، اما تمام آنها بااهمیت و ارزشمند هستند. در کلاس ما درباره دیدگاه فرانکل خواندیم و به یاد دارم که با خودم فکر می‌کردم، «خب من به‌عنوان مشاور وجودی، نیاز دارم تا این آگاهی را به دانش‌آموزان بدهیم که ما تنها متولد می‌شویم، تنها می‌میریم، و به جز دوره کوتاهی در زندگی‌مان، تنها زندگی می‌کنیم؟» بدیهی است که من هیجان‌زده بوده‌ام اما توجه به این نکته مهم است که به دلیل عمیق بودن وجودگرایی، یک فرد می‌تواند در کاربرد رویکرد وجودگرایی در محیط مدرسه مردد باشد. بر این اساس، فصلی مانند فصلی که شما نوشته‌اید بسیار موردنیاز است؛ وقتی کل این مفاهیم عمیق با جزئیات کامل ساده‌سازی شود و برای پرداختن به مسائل دانش‌آموزان به کار گرفته شود، بدیهی است که رویکرد وجودگرایی همان‌طور که از عنوان آن پیداست عمل می‌کند: به وجود می‌پردازد، مفهومی که ذاتاً آن تمام افراد به ویژه دانش‌آموزان نوجوان اغلب درباره آن نگرانی دارند.

در تمام کلاس‌هایی که تا به امروز من در آنها حضور داشته‌ام، بر کل‌نگری تاکید شده است، و شما این کل‌نگری را برای وجودگرایی به کار برده‌اید که به نوعی به آن اعتبار می‌بخشد؛ این امر نشان می‌دهد که اگرچه در وجودگرایی بر فنون مشخصی تاکید نمی‌شود اما هنوز هم این رویکرد می‌تواند به دانش‌آموزان در هر جنبه از زندگی کمک کند. و درست زمانی که من فکر می‌کردم این بخش از رویکرد وجودگرایی نمی‌تواند موثر واقع شود، شما نمونه‌هایی از مداخلات را ارائه کرده‌اید، و اگر من تا به

امروز طرفدار رویکرد وجودگرایی نبودم، این همان بخشی بود که مرا تحت تاثیر قرار می داد چون تمام حلقه های آن کامل می شد: تاریخچه، بحث روشن درباره دیدگاه های منفی نسبت به وجودگرایی، نحوه کاربرد مفاهیم به ویژه در ارتباط با دانش آموزان، نحوه نگرش کلی وجودگرایی و مداخلات قابل استفاده در مدرسه. چقدر عالی!- رایان روشه¹

ما نسبت به این کتاب و آینده روشنی که برای مشاوران مدرسه ترسیم می کند، بسیار امیدوار هستیم. ما متعهد به بحث درباره نحوه شکل دهی نظریه ها به فرایند پژوهش و درمان هستیم، طوری که مشاوران مدرسه بتوانند درباره نحوه بهبود برنامه های مشاوره مدرسه بحث و گفت و گو کنند. ما اعتقاد داریم که این کتاب پایه ای برای آموزش مشاوره مدرسه خواهد بود و ما از ایده های خوانندگان این کتاب درباره شیوه های بهبود این بحث و گفت و گو استقبال می کنیم.

درباره نویسندگان

کولت تی. دولارهد. دکترای تخصصی تعلیم و تربیت، استاد آموزش مشاور و مدیر گروه مشاوره مدرسه در دانشگاه ایالتی اوهایو می‌باشد و از زمانی که مدرک دکترای خود را از دانشگاه نوادا، رنو، در سال ۱۹۹۵ دریافت کرده است، استاد (آموزش‌دهنده) مشاور بوده است. محور اصلی آموزش و پژوهش او رهبری، نظارت، مشاوره مدرسه، تدریس، هویت حرفه‌ای و عدالت اجتماعی بوده است. او به‌عنوان نویسنده همکار در تألیف دو کتاب درسی در زمینه مشاوره مدرسه مشارکت داشته است (یکی از این کتاب‌ها به چاپ سوم رسیده است)، و همچنین مقالات علمی فراوانی نوشته و به تفصیل ارائه کرده است. او به‌عنوان رئیس انجمن مشاوره پدیدارشناختی و رئیس انجمن نظارت و آموزش مشاور در اوهایو خدمت کرده است و یکی از بنیان‌گذاران و رئیس انجمن مشاوران برای عدالت اجتماعی در اوهایو است. او به مدت سه سال سردبیر *مجله مشاوره پدیدارشناختی (JHC)* بوده است و سابقه عضویت در هیئت تحریر *مجله مشاوره و رشد (JCD)*، *مجله آموزش و نظارت مشاور (CES)* و *مجله مشاوره پدیدارشناختی (JHC)* را دارد. او به‌عنوان کمک سردبیر در شماره ویژه *مجله مشاوره حرفه‌ای مدرسه (PSC)* درباره نقش رهبری مشاوران مدرسه همکاری داشته است. او برنده دو جایزه معتبر ملی در زمینه پژوهش شده است: جایزه تحقیقات مرتبط با آموزش مشاور از *انجمن نظارت و آموزش مشاور (ACES)* در سال ۲۰۱۵ و جایزه مقاله ممتاز نظارت و آموزش مشاور از *انجمن نظارت و آموزش مشاور (ACES)* در سال ۲۰۱۱. او همچنین در سال ۲۰۱۷ جایزه آموزش حرفه‌ای را از *NCACES* و جایزه مربی مشاور برتر سال را از *OSCA* دریافت کرد. علاوه بر این، او یک مشاور دارای مجوز در سطح ملی است، در حال حاضر دارای گواهی صلاحیت حرفه‌ای مشاوره در اوهایو بوده و به‌عنوان یک ناظر بالینی موردتایید ملی شناخته می‌شود.

متیو ای. لمبرگر - ترولاو. دکتری تخصصی و استاد آموزش مشاور در دانشگاه تگزاس شمالی هستند. او فارغ التحصیل دکترای آموزش مشاور از دانشگاه کارولینای جنوبی می‌باشد و به مدت ۱۲ سال در مقام استاد مشاور فعالیت داشته است. قبل از شروع فعالیتش در دانشگاه، به عنوان مشاور مدرسه در مقاطع ابتدایی، دبیرستان و مشاوره عمومی فعالیت داشته است. او در حال حاضر سردبیر مجله مشاوره و رشد، سردبیر سابق مجله مشاوره پدیدارشناختی، دستیار سردبیر مجله روانشناسی فردی و دستیار ارشد سردبیر مجله مشاوره کودک و نوجوان می‌باشد. کارهای پژوهشی دکتر لمبرگر - ترولاو شامل تحقیقات تجربی، پروژه‌های سازمانی و نوشته‌های نظری است که منجر به انتشار بیش از ۴۰ مقاله علمی، بیش از ۲/۱ میلیون دلار کمک هزینه تحصیلی یا قرارداد مالی و سخنرانی‌های زیاد در سطح ملی و منطقه‌ای شده است. فعالیت تجربی او مربوط به روش مشاوره مبتنی بر شواهد با کودکان و نوجوانان است. او به ویژه به مداخلات حساس به فرهنگ که از کودکان و خانواده‌ها در محیط‌های اقتصادی چالش برانگیز حمایت می‌کند، علاقه‌مند است. دکتر لمبرگر - ترولاو چندین مقاله تجربی در مجله برجسته مشاوره، مجله مشاوره و رشد، منتشر کرده است، از جمله یک اثر مداخله محوری که اخیراً در بخش بسیار رقابتی و مهم راهنمای سایت CASEL برجسته شده بود (به <http://www.casel.org> مراجعه شود). او علاوه بر فعالیت‌های تجربی خود، در حوزه‌های مشاوره پدیدارشناختی، عدالت اجتماعی و شیوه‌های پژوهشی مشاوره به نظریه پردازی کمک کرده است.

ماهیت مشاورهٔ مدرسه

ماهیت مشاوره حرفه‌ای مدرسه: نیاز به نظریه

کالتی تی. دولارهید
متیو ای. لمبرگر-ثرولاو

مدارس مسئولیت سنگینی برای آموزش فرزندان ما دارند. خواه با تقویت یادگیری مشارکتی، رقابتی و خواه با یادگیری فردی (جانسون و جانسون، ۱۹۹۴)، مدارس به دانش‌آموزان فرصت‌های یادگیری در هر دو بعد محتوا و فرم را ارائه می‌دهند. دانش‌آموزان نه تنها از فرصت یادگیری مطالعات اجتماعی، ریاضیات و علوم برخوردار خواهند بود، بلکه در مورد مدیریت زمان، مدیریت زندگی، روابط (با خانواده، همسالان و اشخاص مهم)، مدیریت یادگیری‌شان و جایگاه‌شان در جامعه نیز می‌آموزند. دانش‌آموزان در مدرسه به یادگیری درباره خود و دیگران خواهند پرداخت و اینکه چه کسی هستند و چه آینده‌ای پیش‌رو دارند را به صورت فردی و گروهی مورد بررسی قرار خواهند داد. برای یک بخش جمعیتی محدود از جامعه - مانند هم‌سوی جنسی‌گرهای (غیرترنس‌ها)^۱ آمریکایی - اروپایی تبار، که معمولاً دانش‌آموزانی از طبقات بالا و متوسط در حال توسعه هستند - مدرسه محیطی برای بهبود سرمایه

۱ Cisgender: یکی بودن هویت جنسیتی فرد با ویژگی‌های جسمانی او را اصطلاحاً هم‌سوی می‌گویند. بدین معنی که کسی که به لحاظ جسمانی و ظاهری، مرد یا زن به‌شمار می‌آید، در درون نیز، چنین احساسی داشته باشد و رفتارهایی مطابق با آن، از خود بروز دهد، فردی هم‌سوی است (م).

اجتماعی و سیاسی آنها به حساب می‌آید (لارنو، ۲۰۱۱). با این حال، برای سایرین ممکن است آموزش چالش برانگیزتر از حمایت باشد.

دانش‌آموزانی که از تنوع (تفاوت) هویتی - شامل تفاوت نژادی، فرهنگی، جنسی و هویت جنسی؛ گرایش جنسی؛ توانایی‌ها و چالش‌های شناختی، جسمی، روان‌شناختی و هیجانی؛ آیین مذهبی؛ امنیت اقتصادی از جمله تامین مسکن یا خوراک؛ ساختار خانوادگی و سایر اشکال - برخوردار هستند، مدارس را همیشه به عنوان محیط پذیرا و تاییدکننده درک نمی‌کنند (کوزول، ۲۰۰۵). در حقیقت، برای دانش‌آموزان با تنوع هویتی، مدارس ممکن است محیطی برای بازسازی فرایند چندوجهی منزوی‌سازی، مجرم‌سازی و سرکوب باشد (امدین، ۲۰۱۶)، الگویی که به‌وسیله مشاوران با تنوع هویتی نیز تجربه می‌شود (دولارهید و همکاران، ۲۰۱۴). دانش‌آموزان با تنوع نژادی / قومی اکثریت جمعیت مدارس آمریکا در سال ۲۰۲۰ را تشکیل خواهند داد (مرکز آمار آمریکا، ۲۰۱۵)، و با مدنظر قرار دادن سایر تفاوت‌های هویتی، منطقی به نظر می‌رسد که حدس بزینم جایگاه اکثریت آنها از قبل مشخص شده است. این به آن معنا است که مدارس باید تغییر کنند و باید با تمام دانش‌آموزان بدون تبعیض، عادلانه و خوشایند برخورد کند (پروژه پیشرفت، ۲۰۱۰؛ شیلدز، ۲۰۱۳؛ آموزش بردباری، ۲۰۱۴).

در حال حاضر، گفتمان غالب در رابطه با دانش‌آموزان با تنوع هویتی، روایت کمبودها است: دانش‌آموزان در معرض خطر (عدم موفقیت، ترک تحصیل، اعتیاد و...) هستند و از خانواده‌هایی گسیخته و مسامحه‌کار با مراقبانی بی‌توجه، بی‌تفاوت یا ناکارآمد می‌آیند. مک رایتر، مک رایتر، مک رایتر و مک رایتر (۲۰۱۷) وضعیت اجتماعی، اقتصادی و خانوادگی را که دانش‌آموزان در آن قرار دارند، مورد بررسی قرار داده و محوری را برای کمک به متخصصان در جهت ارزیابی دانش‌آموزان روی پیوستار پیش‌گیری - مداخله طراحی کرده‌اند. آنها در فرایند تجزیه و تحلیل خود، عوامل مدرسه‌ای اثرگذار در موفقیت دانش‌آموزان را مورد بررسی قرار داده و به طور مستقیم با موضوعات سرمایه اجتماعی در مدارس، مناطق و جوامع مواجه شدند. اگر تنها الگوی موفقیت در مدارس، رفتار و دستاورد تحصیلی / اجتماعی

هم‌سوجنس‌گرهای سفیدپوست که معمولاً کودکان طبقات متوسط- و بالا- در حال توسعه هستند باشد، در این صورت مشاوران حرفه‌ای مدرسه تبدیل به ابزاری برای محرومیت و ظلم و ستم خواهند شد، زیرا کودکان دارای تنوع نژادی، فرهنگی، اقتصادی، رشدی و تنوع هویتی به خاطر ویژگی‌های هویتی‌شان و آنچه که آنها برای مکالمات یادگیری به ارمغان می‌آورند، برای تمام افراد حاضر در مدرسه ارزشی نخواهند داشت.

آگاهی از واقعیت‌های زندگی در جامعه مدرن برای مشاوران مدرسه به منظور شناسایی موانع غیرتحصیلی یادگیری که در محیط مدرسه نمایان می‌شوند، ضروری است. مشاوران مدرسه بین انبوهی از دیدگاه‌های حاشیه‌ساز و ابزارهای سیستماتیک شامل ظلم و ستم، ریزپرخاصگری^۱، تهدیدات کلیشه‌ای، محرومیت و سرزنش فرد قربانی که به واسطه آن کودکان و خانواده‌ها از تنوع قومی/ نژادی برخوردارند، باید درباره تاریخچه و زمینه نژادپرستی، زن‌ستیزی، ترانس‌ستیزی، ضد معلولیت، زبان‌گرایی^۲ و تبعیض طبقاتی آگاهی داشته باشند (گودمن و وست- اولاتنجی، ۲۰۱۰). مشاوران مدرسه باید درباره تروما، فقر، اعتیاد، بی‌خانمانی، خشونت و شیوه‌هایی که کودکان و خانواده‌ها در مواجهه با چالش‌های بزرگ برای زنده ماندن و رشد به کار می‌برند، آگاهی داشته باشند. آموزش دیدن درباره این موضوعات و آموزش سایر افراد حاضر در مدرسه از یک سو، به محدودسازی برخی از ساختارهای آزاردهنده که دانش‌آموزان باید هر روز با آن مواجه شوند، کمک می‌کند و از سوی دیگر، حمایت‌های لازم را برای دانش‌آموزان، خانواده‌ها و همکارانی که از تنوع نژادی/ قومی برخوردارند، فراهم می‌سازد (دولارهید و همکاران، ۲۰۱۴؛ گودمن و وست- اولاتنجی، ۲۰۱۰). به این ترتیب، روایت‌های کمبود پیرامون خانواده‌ها و کودکان برخوردار از تنوع قومی/ نژادی می‌تواند به روایت‌های تاب‌آوری، امیدواری و توانمندسازی تبدیل شود.

مشاوران حرفه‌ای مدارس جزء لاینفک در مسیر حرکت مدارس به سمت فراگیری

۱ Microaggressions: به معنای تبعیض قائل شدن کلامی، رفتاری و محیطی در موقعیت‌های عادی و برخوردهای کوتاه روزمره است که می‌تواند سهوی یا عمدی رخ دهد(م).